Basic Samskrta Guide

A simple guide on Samskrta, especially for beginners as well as experienced learners

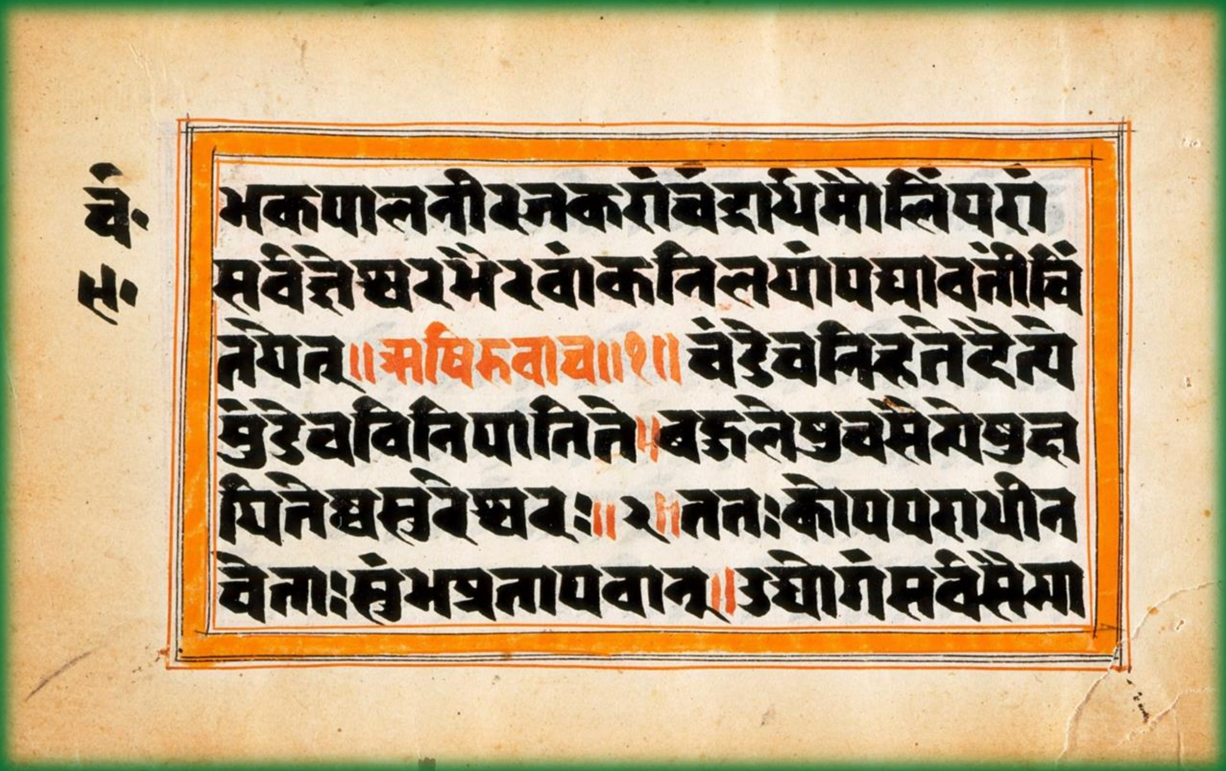

Achyuta Bhakti
DEETS

श्री नारायणाय नमः ।

Achyuta Bhakti
DEETS

Basic Samskrta Guide

© Copyrights Achyuta Bhakti Deets

Basic Samskrta Guide

No. of Pages: 42

Publishing of First Edition: 8 December 2024

Current Edition: 28 October 2025

About

This document is a beginner's guide for those learning basic Samskrta to learn the letters and pronunciations, as well as remember different vibhaktis and tenses of verbs.

This guide is not intended for those who have absolutely no knowledge of Samskrta, but mainly is an assisting tool for those who are learning Samskrta, or to help beginners learn the Devanagari script and Samskrta pronunciations.

https://bhaktideets.org

https://elib.bhaktideets.org

Email: info@bhaktideets.org

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

Contents

1. The Samskrta Alphabet (Devanaagari Script) 5

- Pronunciation Guide 9

2. Basics of Chhandas 11

3. सन्धयः (Sandhis) 13

- स्वरसन्धयः (Svara Sandhis) 14
- व्यञ्जनसन्धयः (Vyanjana Sandhis) 17
- विसर्गसन्धयः (Visarga Sandhi) 20
- Additional Sandhi Rules 22

4. विभक्तयः (Vibhaktis)

- पुंलिङ्गः (Masculine) 23
- स्त्रीलिङ्गः (Feminine) 32
- नपुंसकलिङ्गः (Neuter) 39
- त्रिलिङ्गकः (Words common to all Sexes) 45

5. क्रियापदानि (Verbs)

- परस्मैपदी (Parasmaipadi) 46
- आत्मनेपदी (Aatmanepadi) 53
- Dhaatus and Lakaaras 56

6. प्रत्ययाः (Pratyayas) 58

7. Additional Words 60

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

The Samskrta Alphabet (Devanaagari Script)

स्वराः/Svaras (Vovels)

अ आ इ ई उ ऊ ऋ ॠ ऌ ॡ ए ऐ ओ औ

a aa i ee u oo r rr l ll e ai o au

अं अः

am aha

व्यञ्जनानि/Vyanjanas (Consonants)

(कवर्गः)	क	ख	ग	घ	ङ
	ka	kha	ga	gha	na
(चवर्गः)	च	छ	ज	झ	ञ
	cha	chha	ja	jha	na
(टवर्गः)	ट	ठ	ड	ढ	ण
	ta	tha	da	dha	na
(तवर्गः)	त	थ	द	ध	न
	ta	tha	da	dha	na
(पवर्गः)	प	फ	ब	भ	म
	pa	pha	ba	bha	ma

य र ल व श ष स ह ळ (अवर्गीय व्यञ्जनानि)

ya ra la va sha sha sa ha la

- The sign '्' (viraama/halanta), after a vyanjana indicates that it is just a consonant without any vowel. For example, 'प्' is pronounced as 'p' and not 'pa'.
- The short svaras are called 'ह्रस्व' (hrasva) and the long svaras are called 'दीर्घ' (deergha). The duration required to pronounce a hrasva svara is called one 'मात्रा' (maatra). Deergha svaras require two maatras. A third and prolonged form of the svaras is called 'प्लुत' (pluta), which is about three maatras.
- 'अं/ं' is called an 'अनुस्वार' (anusvaara) and 'अः/ः' is called 'विसर्ग' (visarga).
- Each svara can be pronounced in three forms: अनुदात्त (low pitch),उदात्त (high pitch) and स्वरित (svarita – moderate pitch).

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

- कवर्गः, चवर्गः, टवर्गः, तवर्गः and पवर्गः aksharas are called 'वर्गीय व्यञ्जनानि' (vargeeya vyanjanas) and are respectively pronounced using the soft palate, hard palate, alveolar ridge, base of the teeth and lips.
- Among the vargeeya vyanjanas, the first two vyanjanas of each varga (those in the first two columns, light blue and dark green) are called 'अघोष' (aghosha – unvoiced) or 'कर्कश' (karkasha) vyanjanas. The vyanjanas in the other three columns are called 'सघोष' (saghosha – voiced) or 'मृदु' (mrdu) vyanjanas.
- All svaras are always saghosha aksharas.
- Among the avargeeya vyanjanas, 'श', 'ष' and 'स' are aghosha/karkasha, while the others are saghosha/mrdu.
- The vyanjanas in the second (green) and third (orange) columns are called 'महाप्राण' (mahaapraana). All others are 'अल्पप्राण' (alpapraana).
- The fifth vyanjana of each varga (last column, teal/bluish green) of the vargeeya vyanjanas are nasal or 'अनुनासिक' vyanjanas, as they require the coordination of the nose, to be pronounced correctly.

गुणिताः (Gunitas)

These are symbols representing the respective svaras, used with vyanjanas to produce different sounds.

◌ा ◌ि ◌ी ◌ु ◌ू ◌ृ ◌ॄ ◌ॢ ◌ॣ ◌े ◌ै ◌ो ◌ौ ◌ं ◌ः

aa i ee u oo r rr l ll e ai o au am aha

For example,

ता – taa

सु – su

दः – daha

Combined Letters

Two or more letters can be combined to produce conjunct letters. They are typically written the way they are pronounced.

द् + रि = द्रि

d + ri = dri

त् + व = त्व

t + va = tva

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

Certain conjunct letters, however, are written as single letters. For instance,

क् + ष् = क्ष्

k + sh = ksh

ज् + ञ् = ज्ञ्

j + n = jn

ज् + ञ् = ज्ञ्

j + n = jn

त् + र् = त्र्

t + r = tr

श् + र् = श्र

sh + r = shr

ह् + ल् = ह्ल्

h + l = hl

त् + त् = त्त्

t + t = tt

Words are formed by combining different letters, such as:

र् + आ + म् + अः = रामः

r + aa + m + aha = raamaha

क् + ऋ + ष् + ण् + अः = कृष्णः

K + r + sh + n + aha = krshnaha

र् + अ + म् + ए + श् + अः = रमेशः

r + a + m + e + sh + aha = rameshaha

International Alphabet of Sanskrit Transliteration (IAST)

This is a commonly used format of writing Samskrta words in Latin/Roman script, while preserving most of their proper pronunciation. The differing letters are given below:

◌ा ◌ी ◌ू ◌ृ ◌ॄ ◌ं ◌ः

ā ī ū ṛ ṝ ṃ ḥ

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

ङ ञ च छ ट ठ ड ढ ण श ष ळ

ṅa ña ca cha ṭa ṭha ḍa ḍha ṇa śa ṣa ḷa

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

Pronunciation Guide

Svaras

अ – 'u' in up
आ/ा – 'a' in father
इ/ि – 'i' in kit
ई/ी – 'e' in key
उ/ु – 'u' in full
ऊ/ू – 'oo' in hoot
ऋ/ृ – 'r' in rice (not to be confused with 'र्')
ॠ/ॄ – slightly prolonged pronunciation of ऋ
ऌ/ॢ – 'l' in flip (not to be confused with 'ल्')
ॡ/ॣ – slightly prolonged pronunciation of ऌ
ए/े – 'e' in hey
ऐ/ै – 'i' in fighter
ओ/ो – 'o' in go
औ/ौ – 'ou' in house
अं/ं – 'am' in
अः/ः – a final 'h' sound, pronounced 'aha/ihi/uhu'

Vyanjanas

क् – 'c' in cup
ख् – 'kh' in khaki (extra stress is laid on the sound 'kh')
ग् – 'g' in grab
घ् – 'gh' in ghastly (extra stress is laid on the sound 'gh')
ङ् – 'n' in punch
च् – 'ch' in chilly
छ् – 'ch' in chuck (extra stress is laid on the sound 'ch')
ज् – 'j' in jam
झ् – pronounced 'jh', with extra stress laid on the sound 'ज्'
ञ् – 'n' in hinge
ट् – 't' in right
ठ् – 'tt' in putting (extra stress is laid on the sound 'th')
ड् – 'd' in duck
ढ् – 'd' in adhesive (extra stress is laid on the sound 'dh')
ण् – pronounced 'n' with special movement of the tongue

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

त् – ‘th’ in path
थ् – ‘th’ in third (extra stress is laid on the sound ‘th’)
द् – ‘th’ in that
ध् – pronounced ‘dh’, with extra stress laid on the sound ‘द्’
न् – ‘n’ in night
प् – ‘p’ in push
फ् – ‘ph’ in sphere (extra stress is laid on the sound ‘ph’)
ब् – ‘b’ in bat
भ् – ‘bh’ in abhor (extra stress is laid on the sound ‘bh’)
म् – ‘m’ in mat
य् – ‘y’ in yes
र् – ‘r’ in rabbit
ल् – ‘l’ in lot
व् – ‘v’ in van
श/ष – ‘sh’ in slash
स् – ‘s’ in send
ह् – ‘h’ in hit
ळ् – pronounced ‘la’ with special movement of the tongue

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

Basics of Chhandas (छन्दस्)

The field of studying Samskrta phonetics used in mantras and shlokas is called Chhandas. This is one of the Vedaangas, or supporting texts of the Vedas, which is compulsory to learn for those who learn the Vedas. This is also necessary for others too who wish to understand the different types of styles of mantras and shlokas used in the Shaastras and even in Samskrta poems. The core text of Chhandas is the Chhanda Shaastra of Shri Pingalaachaarya, which contains numerous Sutras providing the rules for Samskrta chhandas.

A line or sentence in Samskrta is usually called a 'पद्य' (padya). A 'छन्द' (Chhanda) is the category of padya it belongs to, depending on the number of letters it contains in each part of the statement (and the duration it takes to pronounce it) as well as the positions of the laghu and guru aksharas.

अक्षराणि (Aksharas)

A Samskrta letter, such as the svaras and vyanjanas mentioned previously, is called an 'अक्षर' (akshara).

The letters अ, इ, उ, ऋ and ऌ are <u>'लघु' (laghu) aksharas</u> and so are any gunita aksharas which end with them, such as क, प, ठि, नु and वृ. Laghu aksharas are represented by a crescent sign (˘) above the akshara.

The letters आ, ई, ऊ, ॠ, ॡ, ए, ऐ, ओ and औ are <u>'गुरु' (guru) aksharas</u>, as well as any vyanjanas which end with them, such as का, नी, यू and रे. Guru aksharas are represented by a small horizontal line (−/—) above the akshara.

In the following cases, even a laghu akshara should be considered guru, when:

- When a svara is followed by an anusvaara or a visarga, such as खं, वं, नः, यः, etc.
- When the laghu akshara is followed by a conjunct letter, such as in 'भक्ति'. Here, though भ should separately be considered laghu, in this case it is considered as one guru akshara 'भक्' and a laghu akshara 'ति'.

मात्राकालः (Maatra-Kaala)

The duration required to pronounce a laghu akshara is known as one 'मात्रा' (maatra), also called 'ह्रस्व' (hrasva). The duration of pronouncing a guru akshara is of two maatras, also called a 'दीर्घ' (deergha). For example, the word 'नारायण' (Naaraayana) is composed of 6 maatras.

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

ना̄ + रा̄ + य̆ + ण̆ = ना̄रा̄य̆ण̆
naa + raa + ya + na = Naaraayana
2 + 2 + 1 + 1 = 6 maatras

Certain letters can also be of the duration of three maatras. They are known as 'प्लुत' (pluta). Similarly, laghu aksharas ending with a viraama are of the duration of half a maatra and are so, known as 'अर्ध' (ardha), such as प्, न्, र्, and त्.

पाद (Paada)

A Samskrta padya can be usually divided into four quarters or parts, each called a 'पाद' (paada). Sometimes, there can be more than four paadas in a sentence. A paada is usually regulated by the number of aksharas or maatras in it.

Examples of Chhandas

There are seven major types of Chhandas commonly used in the Vedas:

- गायत्रि – 24 aksharas
- उष्णिक् – 28 aksharas
- अनुष्टुप् – 32 aksharas
- बृहती – 36 aksharas
- पङ्क्ती – 40 aksharas
- त्रिष्टुप् – 44 aksharas
- जगती – 48 aksharas

Anushtup is used the most frequently in the Itihaasas, Puraanas and other Smrtis. The Vaalmiki Raamaayana and Mahaabhaarata also use multiple other forms of chhandas, along with anushtup.

One must note that there are broad categories such as Daivi, Aasuri, Praajapatya, Aarshi, etc., which have different characteristics for these seven types of Chhandas. For example, Daivi Gaayatri Chhandas refers to a single akshara, while Aarshi Gaayatri refers to 24 aksharas. These are the 7 major categories and the number of aksharas as well as other characteristics can vary depending on their category. Additionally, poets have used numerous other forms of Chhandas too over the centuries, adding up to over a hundred. One can refer to the additional resources shared on our website for learning Chhandas more elaborately.

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

सन्धयः (Sandhis)

A 'सन्धि' (sandhi) is a type of combination of different aksharas. Sandhis regulates how various words can combine maintaining their proper grammatical structure. There are three broad categories of sandhis:

(१) **स्वरसन्धि/अच् सन्धि (Svara Sandhi/Ach Sandhi)** – those governing combinations of different svaras
(२) **व्यञ्जन सन्धि/हल् सन्धि (Vyanjana Sandhi/Hal Sandhi)** – those governing combinations of different vyanjanas
(३) **विसर्ग सन्धि (Visarga Sandhi)** – those governing combinations of a visarga and other aksharas

When two words combine, sandhis are formed by the last letter of the first word and the first letter of the second word. For example,

रा**म** + **अ**पि = रा**मा**पि

अ + अ = आ

Here, the purvapada (former word) is 'राम' (र् + आ + म् + अ) and the uttarapada (latter word) is 'अपि' (अ + प् + इ). This is a case of sandhi and this particular rule of 'अ + अ = आ' is known as 'savarna deergha sandhi'.

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

स्वरसन्धयः (Svara Sandhis)

The svara sandhis are of the following six types. They are rules governing the combination of svaras, when the first word ends with and the second word begins with a svara.

सवर्णदीर्घसन्धिः (Savarna-deergha sandhi)

In this sandhi, the alpa praana svara becomes mahaapraana upon combination of two words, where the purvapada ends with and the uttarapada begins with the same svara.

अ/आ + अ/आ = आ

इ/ई + इ/ई = ई

उ/ऊ + उ/ऊ = ऊ

Examples:

देव + आलय = दे**वा**लय

पठति + इति = पठ**ती**ति

गुणसन्धिः (Guna sandhi)

अ/आ + इ/ई = ए

अ/आ + उ/ऊ = ओ

अ/आ + ऋ = अर्

Examples:

परम + ईश्वर = पर**मे**श्वर

पुरुष + उत्तम = पुरु**षो**त्तम

राज + ऋषि = राज**र्षि**

महा + ऋषि = मह**र्षि**

वृद्धिसन्धिः (Vrddhi sandhi)

अ/आ + ए/ऐ = ऐ

अ/आ + ओ/औ = औ

Examples:

तत्र + एव = त**त्रै**व

अष्ट + ऐश्वर्य = अ**ष्टै**श्वर्य

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

महा + ओषधि = म**हौ**षधि

दिव्य + औषधम = दि**व्यौ**षध

यण्सन्धिः (Yan-sandhi)

इ + (Any svara except 'इ') = य्

उ + (Any svara except 'उ') = व्

ऋ + (Any svara except 'ऋ') = र्

ऌ + (Any svara except 'ऌ') = ल्

Examples:

यदि + अपि = य**द्य**पि

इति + एषः = इ**त्ये**षः

विष्णु + आराधन = वि**ष्णवा**राधन

पण्डितेषु + एक = पण्डिते**ष्वे**क

पितृ + आवास = पि**त्रा**वास

ऌ + आकृति = **ला**कृति

यान्तवान्तादेशसन्धिः (Yaantavaantaadesha sandhi)

ए + (Any svara) = अय् + (the svara)

ऐ + (Any svara) = आय् + (the svara)

ओ + (Any svara) = अव् + (the svara)

औ + (Any svara) = आव् + (the svara)

Examples:

हरे + ए = ह**रये** (ए + ए = अय् + ए)

तस्मै + एतत् = त**स्माये**तत् (ऐ + ए = आय् + ए)

विष्णो + ए = वि**ष्णवे** (ओ + ए = अव् + ए)

स्थूलौ + एतौ = स्थू**लावे**तौ (औ + ए = आव् + ए)

गृहे + आसीत् = गृ**हया**सीत् (ए + आ = अय् + आ)

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

पूर्वरूपसन्धिः (Purvarupa sandhi)

ए/ओ + अ = ए/ओ (Deletion of 'अ')

The letter 'a' is replaced by the symbol 'ऽ', known as 'अवग्रहचिह्नम्' or 'avagraha'.

Examples:

ते + अपि = **ते**ऽपि

रामो + अपि = रा**मो**ऽपि

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

व्यञ्जनसन्धयः (Vyanjana Sandhis)

These 10 sandhis govern the combination of words ending and/or beginning with vyanjanas.

श्चुत्वसन्धिः (Shchutva sandhi)

When 'स्' or any तवर्ग akshara (त्/थ्/द्/ध्/न्) comes before or after 'श्' or any चवर्ग akshara (च्/छ्/ज्/झ्/ञ्), the former is replaced by 'श्' or the respective चवर्ग akshara.

Examples:

हरिस् + शेते = हरि**श्शे**ते (स् + श् = श्श्)

तत् + ज्ञात्वा = त**ज्ज्ञा**त्वा (त् + ज् + ञ् = ज् + ज् + ञ्)

शरत् + चन्द्रः = शर**च्च**न्द्रः (त् + च् = च् + च्)

सत् + जनः = स**ज्ज**नः (त् + ज् = ज् + ज्)

तत् + छाया = त**च्छा**या (त् + छ् = च् + छ्)

ष्टुत्वसन्धिः (Shtutva sandhi)

When 'स्' or any तवर्ग akshara (त्/थ्/द्/ध्/न्) comes before or after 'ष्' or any टवर्ग akshara (ट्/ठ्/ड्/ढ्/ण्), the former is replaced by 'ष्' or the respective टवर्ग akshara.

Examples:

धनुस् + टङ्कारः = धनु**ष्ट**ङ्कारः (स् + ट् = ष् + ट्)

उत् + डयते = उ**ड्ड**यते (त् + ड् = ड् + ड्)

बृहत् + टीका = बृह**ट्टी**का (त् + ट् = ट् + ट्)

कन्यास् + षोडश = कन्या**ष्षो**डश (स् + ष् = ष् + ष्)

जश्त्वसन्धिः (Jashtva sandhi)

(any vargeeya vyanjana except an anunaasika vyanjana) + (any svara or a mrdu/saghosha vyanjana) → Replacement of the first vyanjana with the third letter of its varga

Examples:

उपनिषत् + इति = उपनिष**दि**ति (त् → द्)

तत् + अपि = त**द**पि (त् → द्)

प्राक् + एव = प्रा**गे**व (क् → ग्)

अप् + जम् = अ**ब्ज**म् (प् → ब्)

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

अनुस्वारसन्धिः (Anusvaara sandhi)

म् + (any vyanjana) = ं (anusvaara) + (the vyanjana)

Examples:

परमम् + पदम् = परमं पदम्

परसवर्णसन्धिः (Parasavarna sandhi)

ं (anusvaara) + (any vargeeya vyanjana) ⟶ Replacement of the anusvaara with the naasika akshara of the varga of the vargeeya vyanjana

This is optional if the anusvaara is at the very end of a word.

Examples:

अं + क = अङ्क

सं + ज्ञ = सञ्ज्ञ

आनं + द = आनन्द

पं + डित = पण्डित

परोक्षं + ते = परोक्षन्ते or परोक्षं ते

अहम् + ददामि = अहन्ददामि or अहम् ददामि

(Refer to page 5 and compare these examples with the table of vyanjanas, for more clarity)

In the last two examples, the anusvaara is at the end of a word and so, the application of parasavarna sandhi is optional.

Additionally, when a तवर्ग (tavarga) letter is followed by a lakaara, the tavarga akshara is replaced by a suitable form of 'la'. For example,

तत् + लयः = तल्लयः

विद्वान् + लिखति = विद्वाँल्लिखति

चर्त्व सन्धिः (Chartva sandhi)

(any vargeeya vyanjana except an anunaasika vyanjana) + (any karkasha/aghosha vyanjana) ⟶ Replacement of the former vyanjana by the first letter of its varga

Examples:

अनुष्टुब् + छन्दः = अनुष्टु**प्छ**न्दः (ब् + छ् = प् + छ्)

एतादृग् + कीर्तिः = एतादृ**क्की**र्तिः (ग् + क् = क् + क्)

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

अस्मद् + पत्रम् = अस्म**त्प**त्रम् (द् + प् = त् + प्)

अनुनासिक सन्धिः (Anunaasika sandhi)

(any vargeeya vyanjana) + (any anunaasika vyanjana) = (the anunaasika vyanjana of the former vyanjana's varga) + (the subsequent anunaasika vyanjana)

Examples:

श्रीमत् + नारायण = श्रीम**न्ना**रायण (त् → न्)

जगत् + नाथ = जग**न्ना**थ (त् → न्)

वाक् + मयम् = वा**ङ्म**यम् (क् → ङ्)

ङमुडागम सन्धिः (Namudaagama sandhi)

(any hrasva svara) + ङ्/न्/ण् + (any svara) → An additional ङ्/न्/ण्

Examples:

सर्वस्मिन् + अपि = सर्वस्मि**न्न**पि (इ + न् + अ = इ + न् + न् + अ)

रुदन् + आगतः = रुद**न्ना**गतः (अ + न् + आ = अ + न् + न् + आ)

पूर्वसवर्ण सन्धिः (Purvasavarna sandhi)

(the third vyanjana of a varga) + ह् = (the vyanjana) + (the fourth vyanjana of the same varga)

Examples:

वाग् + हरति = वा**ग्घ**रति (ग् + ह् = ग् + घ्)

षड् + हयाः = ष**ड्ढ**याः (ड् + ह् = ड् + ढ्)

छत्व सन्धिः (Chhatva sandhi)

(any vargeeya vyanjana) + श् + (any svara)/ह्/य्/व्/र् → Replacement of 'श्' by 'छ्'

Examples:

तत् + श्लोकः = त**च्छ्लो**कः (त् + श् + ल् = च् + छ् + ल्)

तत् + श्रुत्वा = त**च्छ्रु**त्वा (त् + श् + र् = च् + छ् + र्)

विट् + शङ्करः = वि**ट्छ**ङ्करः (ट् + श् + अ = ट् + छ् + अ)

One can notice that the first two examples also show the usage of shchutva sandhi as well.

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

विसर्गसन्धयः (Visarga Sandhis)

This is a set of sandhi rules governing the combinations of words ending with visargas. There are four such rules for visarga sandhi.

Rule 1

अ + ः (visarga) + अ/(any saghosha vyanjana) → (Replacement of the visarga by उ)

Examples:

रामः + अपि = राम + **उ** + अपि = रा**मो** + अपि = रा**मो**ऽपि (अ + ः + अ = अ + उ + अ)

देवः + अवतु = देव + **उ** + अवतु = दे**वो** अवतु = दे**वो**ऽवतु (अ + ः + अ = अ + उ + अ)

One can notice that these examples also use guna sandhi and purvarupa sandhi.

Rule 2 (विसर्गलोपसन्धिः – Visarga Lopa Sandhi)

- अ + ः (visarga) + (any svara except 'अ') → Deletion of the visarga
- आ + ः (visarga) + (any svara)/(any saghosha vyanjana) → Deletion of the visarga
- सः/एषः + (any akshara except 'अ') → Deletion of the visarga

Examples:

गोविन्दः + एव = गोविन्द एव = गोविन्दैव (अ + ः + ए = अ + ए)

बहवः + इच्छन्ति = बहव इच्छन्ति = बहवेच्छन्ति (अ + ः + इ = अ + इ)

बालकाः + आगताः = बालका आगताः (आ + ः + आ = आ + आ)

कथाः + दीर्घाः = कथा दीर्घा (आ + ः + द् = आ + द्)

Rule 3

(Any svara except अ/आ) + ः (visarga) + (any svara/saghosha vyanjana) → Replacement of the visarga by 'र्'

Examples:

पितुः + आज्ञा = पितुराज्ञा (उ + ः + आ = उ + र् + आ)

गुरुः + ब्रह्मा = गुरुर्ब्रह्मा (उ + ः + ब् = उ + र् + ब्)

सन्धिः + मया = सन्धिर्मया (इ + ः + म् = इ + र् + म्)

बुद्धिः + एका = बुद्धिरेका (इ + ः + ए = इ + र् + ए)

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

Rule 4 (विसस्य सकारादेशः)

- ः (Visarga) + स्/त्/थ् → Replacement of the visarga by 'स्'
- ः (Visarga) + श्/च्/छ् → Replacement of the visarga by 'श्'
- ः (Visarga) + ष्/ट्/ठ् → Replacement of the visarga by 'ष्'

Examples:

यः	+	स्मरति	=	य**स्स्म**रति	(अ + ः + स् = अ + स् + स्)
नारायणः	+	तु	=	नारायण**स्तु**	(अ + ः + त् = अ + स् + त्)
कः	+	चित्	=	क**श्चि**त्	(अ + ः + च् = अ + श् + च्)
शिवः	+	षण्मुखम्	=	शिव**ष्ष**ण्मुखम्	(अ + ः + ष् = अ + ष् + ष्)

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

Additional Sandhi Rules

अनुनासिक सन्धिः (Anunaasika sandhi)

It is optional when it involves combination of two different words. However, if the uttarapada begins with an anunaasika varna, its usage is compulsory. For example,

वाक् + मूलम् = वाङ्मूलम् or वाग्मूलम्

तद् + मात्रम् = तन्मात्रम् (the sandhi is compulsory here)

पूर्वसवर्ण सन्धिः (Purvasavarna sandhi)

Purvasavarna sandhi is actually optional and not always required in combinations of words which match its criteria.

प्रकृतिभावः (Prakrtibhaava)

When the svaras अ/इ/उ/ऊ/ऋ are the last letter of a purvapada and followed by 'ऋ' as the first letter of the uttarapada, it is called 'प्रकृतिभावः' (Prakrtibhaava). In such a case, the sandhi rules are not applicable. However, prakrtibhaava is optional. So,

राजा + ऋषि = राजर्षि or राजऋषि

(आ + ऋ)

वसन्त + ऋतु = वसन्तऋतु or वसन्तर्तु

(अ + ऋ)

In these two cases, application of guna sandhi is optional and both combinations given are equally correct.

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

विभक्तयः (Vibhaktis)

पुंलिङ्गः (Masculine)

वचन	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
अकारान्तः (Words ending with 'A') – राम (Raama)			
प्रथमा विभक्तिः	रामः	रामौ	रामाः
	Raama	The two Raamas	The Raamas
द्वितीया विभक्तिः	रामम्	रामौ	रामान्
	Raama	The two Raamas	The Raamas
तृतीया विभक्तिः	रामेण	रामाभ्याम्	रामैः
	With Raama	With the two Raamas	With the Raamas
चतुर्थी विभक्तिः	रामाय	रामाभ्याम्	रामेभ्यः
	To/for Raama	To/for the two Raamas	To/for the Raamas
पञ्चमी विभक्तिः	रामात्	रामाभ्याम्	रामेभ्यः
	From Raama	From the two Raamas	From the Raamas
षष्ठी विभक्तिः	रामस्य	रामयोः	रामाणाम्
	Raama's	The two Raamas'	The Raamas'
सप्तमी विभक्तिः	रामे	रामयोः	रामेषु
	In Raama	In the two Raamas	In the Raamas
संबोधन	हे राम	हे रामौ	हे रामाः
	Hey, Raama	Hey, Raamas	Hey, Raamas
इकारान्तः (Words ending with 'I') – हरि (Hari)			
प्रथमा विभक्तिः	हरिः	हरी	हरयः
	Hari	The two Haris	The Haris
द्वितीया विभक्तिः	हरिम्	हरी	हरीन्
	Hari	The two Haris	The Haris
तृतीया विभक्तिः	हरिणा	हरिभ्याम्	हरिभिः
	With Hari	With the two Haris	With the Haris
चतुर्थी विभक्तिः	हरये	हरिभ्याम्	हरिभ्यः
	For Hari	For the two Haris	For the Haris
पञ्चमी विभक्तिः	हरेः	हरिभ्याम्	हरिभ्यः
	From Hari	From the two Haris	From the Haris
षष्ठी विभक्तिः	हरेः	हर्योः	हरीनाम्
	Hari's	The two Haris'	The Haris'

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

सप्तमी विभक्तिः	हरौ	हर्योः	हरिषु
	In Hari	In the two Haris	In the Haris
संबोधन	हे हरे	हे हरी	हे हरयः
	Hey Hari	Hey, Haris	Hey, Haris
उकारान्तः (Words ending with ‘U’) – विष्णु (Vishnu)			
प्रथमा विभक्तिः	विष्णुः	विष्णू	विष्णवः
	Vishnu	The two Vishnus	The Vishnus
द्वितीया विभक्तिः	विष्णुम्	विष्णू	विष्णून्
	Vishnu	The two Vishnus	The Vishnus
तृतीया विभक्तिः	विष्णुना	विष्णुभ्याम्	विष्णुभिः
	With Vishnu	With the two Vishnus	With the Vishnus
चतुर्थी विभक्तिः	विष्णवे	विष्णुभ्याम्	विष्णुभ्यः
	For Vishnu	For the two Vishnus	For the Vishnus
पञ्चमी विभक्तिः	विष्णोः	विष्णुभ्याम्	विष्णुभ्यः
	From Vishnu	From the two Vishnus	From the Vishnus
षष्ठी विभक्तिः	विष्णोः	विष्णवोः	विष्णूनाम्
	Vishnu’s	The two Vishnus’	The Vishnus’
सप्तमी विभक्तिः	विष्णौ	विष्णवोः	विष्णुषु
	In Vishnu	In the two Vishnus	In the Vishnus
संबोधन	हे विष्णो	हे विष्णू	हे विष्णः
	Hey, Vishnu	Hey, Vishnus	Hey, Vishnus
नकारान्तः (Words ending with ‘Na’) – आत्मन् (Aatman)/गुणिन् (Gunin)			
प्रथमा विभक्तिः	आत्मा	आत्मानौ	आत्मानः
	Aatman	The two Aatmans	The Aatmans
	गुणी	गुणिनौ	गुणिनः
	Gunin	The two Gunis	The Gunis
द्वितीया विभक्तिः	आत्मानम्	आत्मानौ	आत्मानः
	Aatman	The two Aatmans	The Aatmans
	गुणिनम्	गुणिनौ	गुणिनः
	Gunin	The two Gunis	The Gunis
तृतीया विभक्तिः	आत्मना	आत्मभ्याम्	आत्मभिः
	With Aatman	With the two Aatmans	With the Aatmans
	गुणिना	गुणिभ्याम्	गुणिभिः
	With Gunin	With the two Gunins	With the Gunins
चतुर्थी विभक्तिः	आत्माने	आत्मभ्याम्	आत्मभ्यः
	For Aatman	For the two Aatmans	For the Aatmans

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

	गुणिने	गुणिभ्याम्	गुणिभ्यः
	For Gunin	For the two Gunins	For the Gunins
पञ्चमी विभक्तिः	आत्मनः	आत्मभ्याम्	आत्मभ्यः
	From Aatman	From the two Aatmans	From the Aatmans
	गुणिनः	गुणिभ्याम्	गुणिभ्यः
	From Gunin	From the two Gunins	From the Gunins
षष्ठी विभक्तिः	आत्मनः	आत्मनोः	आत्मनाम्
	Aatman's	The two Aatmans'	The Aatmans'
	गुणिनः	गुणिनोः	गुणिनाम्
	Gunin's	The two Gunins'	The Gunins'
सप्तमी विभक्तिः	आत्मनि	आत्मनोः	आत्मसु
	In Aatman	In the two Aatmans	In the Aatmans
	गुणिनि	गुणिनोः	गुणिषु
	In Gunin	In the two Gunins	In the Gunins
संबोधन	हे आत्मन्	हे आत्मानौ	हे आत्मानः
	Hey, Aatman	Hey, Aatmans	Hey, Aatmans
	हे गुणिन्	हे गुणिनौ	हे गुणिनः
	Hey, Gunin	Hey, Gunins	Hey, Gunins
ऋकारान्तः (Words ending with 'R') – (Pitr)			
प्रथमा विभक्तिः	पिता	पितरौ	पितरः
	Pita/Pitr (father)	The two Pitrs (fathers)	The Pitrs (fathers)
द्वितीया विभक्तिः	पितरम्	पितरौ	पितॄन्
	Pita/Pitr (father)	The two Pitas (fathers)	The Pitrs (fathers)
तृतीया विभक्तिः	पित्रा	पितृभ्याम्	पितृभिः
	With Pita	With the two Pitas	With the Pitrs
चतुर्थी विभक्तिः	पित्रे	पितृभ्याम्	पितृभ्यः
	For Pita	For the two Pitas	For the Pitrs
पञ्चमी विभक्तिः	पितुः	पितृभ्याम्	पितृभ्यः
	From Pita	From the two Pitas	From the Pitas
षष्ठी विभक्तिः	पितुः	पित्रोः	पितृणाम्
	Pita's	The two Pitas'	The Pitas'
सप्तमी विभक्तिः	पितरि	पित्रोः	पितृषु
	In Pita	In the two Pitrs	In the Pitas
संबोधन	हे पितः	हे पितरौ	हे पितरः
	Hey, Pita	Hey, Pitas	Hey, Pitas

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

तकारान्तः (Words ending with 'Ta') – भगवत् (Bhagavat)			
प्रथमा विभक्तिः	भगवान्	भगवन्तौ	भगवन्तः
	Bhagavat	The two Bhagavats	The Bhagavats
द्वितीया विभक्तिः	भगवन्तम्	भगवन्तौ	भगवतः
	Bhagavat	The two Bhagavats	The Bhagavats
तृतीया विभक्तिः	भगवता	भगवद्भ्याम्	भगवद्भिः
	With Bhagavat	With the two Bhagavats	With the Bhagavats
चतुर्थी विभक्तिः	भगवते	भगवद्भ्याम्	भगवद्भ्यः
	For Bhagavat	For the two Bhagavats	For the Bhagavats
पञ्चमी विभक्तिः	भगवतः	भगवद्भ्याम्	भगवद्भ्यः
	From Bhagavat	From the two Bhagavats	From the Bhagavats
षष्ठी विभक्तिः	भगवतः	भगवतोः	भगवताम्
	Bhagavat's	The two Bhagavats'	The Bhagavats'
सप्तमी विभक्तिः	भगवति	भगवतोः	भगवत्सु
	In Bhagavat	In the two Bhagavats	In the Bhagavats
संबोधन	हे भगवन्	हे भगवन्तौ	हे भगवन्तः
	Hey, Bhagavat	Hey, Bhagavats	Hey, Bhagavats

जकारान्तः (Words ending with 'Ja') – वणिज् (Vanij)			
प्रथमा विभक्तिः	वणिक्	वणिजौ	वणिजः
	The merchant	The two merchants	The merchants
द्वितीया विभक्तिः	वणिजम्	वणिजौ	वणिजः
	The merchant	The two merchants	The merchants
तृतीया विभक्तिः	वणिजा	वणिग्भ्याम्	वणिग्भिः
	With the merchant	With the two merchants	With the merchants
चतुर्थी विभक्तिः	वणिजे	वणिग्भ्याम्	वणिग्भ्यः
	For the merchant	For the two merchants	For the merchants
पञ्चमी विभक्तिः	वणिजः	वणिग्भ्याम्	वणिग्भ्यः
	From the merchant	From the two merchants	From the merchants
षष्ठी विभक्तिः	वणिजः	वणिजोः	वणिजाम्
	The merchant's	The two merchants'	The merchants'
सप्तमी विभक्तिः	वणिजि	वणिजोः	वणिक्षु
	In the merchant	In the two merchants	In the merchants

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

संबोधन	हे वणिक् The merchant	हे वणिजौ The two merchants	हे वणिजः The merchants
शकारान्तः (Words ending with 'Sha') – तादृश् (Taadrsh)			
प्रथमा विभक्तिः	तादृक् Similar	तादृशौ The two similar ones	तादृशः The similar ones
द्वितीया विभक्तिः	तादृशम् The similar one	तादृशौ The two similar ones	तादृशः The similar ones
तृतीया विभक्तिः	तदृशा With the similar one	तदृग्भ्याम् With the two similar ones	तादृग्भिः With the similar ones
चतुर्थी विभक्तिः	तादृशे For the similar one	तदृग्भ्याम् For the two similar ones	तादृग्भ्यः For the similar ones
पञ्चमी विभक्तिः	तादृशः From the similar one	तदृग्भ्याम् From the two similar ones	तादृग्भ्यः From the similar ones
षष्ठी विभक्तिः	तादृशः Of the similar	तादृशोः Of the two similar ones	तादृशाम् Of the similar ones
सप्तमी विभक्तिः	तादृशि In the similar one	तादृशोः In the two similar ones	तादृक्षु In the similar ones
संबोधन	हे तादृक् Similar	हे तादृशौ The two similar ones	हे तादृशः The similar ones
ओकारान्तः (Words ending with 'O') – गो (Go)			
प्रथमा विभक्तिः	गौः Bull/Cow	गावौ The two cattle	गावः The cattle
द्वितीया विभक्तिः	गाम् The bull/cow	गावौ The two cattle	गाः The cattle
तृतीया विभक्तिः	गवा With the bull/cow	गोभ्याम् With the two cattle	गोभिः With the cattle
चतुर्थी विभक्तिः	गवे For the bull/cow	गोभ्याम् For the two cattle	गोभ्यः For the cattle
पञ्चमी विभक्तिः	गोः From the bull/cow	गोभ्याम् From the two cattle	गोभ्यः From the cattle
षष्ठी विभक्तिः	गोः Of the bull/cow	गवोः Of the two cattle	गवाम् Of the cattle
सप्तमी विभक्तिः	गवि	गवोः	गोषु

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

	In the bull/cow	In the two cattle	In the cattle
संबोधन	हे गौः	हे गावौ	हे गावः
	Hey, bull/cow	Hey, cattle	Hey, cattle
सकारान्तः (Words ending with 'Sa') – विद्वस् (Vidvas)/वेधस् (Vedhas)/अदस् (Adas)			
प्रथमा विभक्तिः	विद्वान्	विद्वांसौ	विद्वांसः
	Vidvat	The two Vidvats	The Vidvats
	वेधाः	वेधसौ	वेधसः
	Vedhas	The two Vedhases	The Vedhases
	असौ	अमू	अमी
	He	Both of them	They
द्वितीया विभक्तिः	विद्वांसम्	विद्वांसौ	विदुषः
	Vidvat	The two Vidvats	The Vidvats
	वेधसम्	वेधसौ	वेधसः
	Vedhas	The two Vedhases	The Vedhases
	अमुम्	अमू	अमून्
	Him	Both of them	Them
तृतीया विभक्तिः	विदुषा	विद्वद्भ्याम्	विद्वद्भिः
	With the Vidvat	With the two Vidvats	With the Vidvats
	वेधसा	वेधोभ्याम्	वेधोभिः
	With the Vedhas	With the two Vedhases	With the Vedhases
	अमुना	अमूभ्याम्	अमीभिः
	With him	With both of them	With them
चतुर्थी विभक्तिः	विदुषे	विद्वद्भ्याम्	विद्वद्भ्यः
	For the Vidvat	For the two Vidvats	For the Vidvats
	वेधसे	वेधोभ्याम्	वेधोभ्यः
	For Vedhas	For the two Vedhases	For the Vedhases
	अमुष्मै	अमूभ्याम्	अमीभ्यः
	For him	For both of them	For them
पञ्चमी विभक्तिः	विदुषः	विद्वद्भ्याम्	विद्वद्भ्यः
	From Vidvaan	From the two Vidvaans	From the Vidvaans
	वेधसः	वेधोभ्याम्	वेधोभ्यः
	From Vedhas	From the two Vedhases	From the Vedhases
	अमुष्मात्	अमूभ्याम्	अमीभ्यः

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

	From him	From both of them	From them
षष्ठी विभक्तिः	विदुषः	विदुषोः	विदुषाम्
	Vidvat's	The two Vidvats'	The Vidvats'
	वेधसः	वेधसोः	वेधसाम्
	Vedhas'	The two Vedhases'	The Vedhases'
	अमुष्य	अमुयोः	अमीषाम्
	His	Both of theirs	Theirs
सप्तमी विभक्तिः	विदुषि	विदुषोः	विद्वत्सु
	In Vidvat	In the two Vidvats	In the Vidvats
	वेधसि	वेधसोः	वेधस्सु
	In Vedhas	In the two Vedhases	In the Vedhases
	अमुष्मिन्	अमुयोः	अमीषु
	In him	In both of them	In them
संबोधन	हे विद्वन्	हे विद्वांसौ	हे विद्वांसः
	Hey, Vidvat	Hey, Vidvats	Hey, Vidvats
	हे वेधः	हे वेधसौ	हे वेधसः
	Vedhas	The two Vedhases	The Vedhases
मकारान्तः (Words ending with 'Ma') – किम् (Kim)/'इदम्' (Idam)			
प्रथमा विभक्तिः	कः	कौ	के
	Who?	Who?	Who all?
	अयम्	इमौ	इमे
	He	Both of them	They
द्वितीया विभक्तिः	कम्	कौ	कान्
	Whom?	Whom two?	Whom all?
	इमम्/एनम्	इमौ/एनौ	इमान्/एनान्
	Him	Both of them	Them
तृतीया विभक्तिः	केन	काभ्याम्	कैः
	With who?	With who?	With who all?
	अनेन/एनेन	आभ्याम्	एभिः
	With him	With both of them	With them
चतुर्थी विभक्तिः	कस्मै	काभ्याम्	केभ्यः
	For whom?	For who?	For who all?
	अस्मै	आभ्याम्	एभ्यः
	For him	For the two of them	For them
पञ्चमी विभक्तिः	कस्मात्	काभ्याम्	केभ्यः
	From whom?	From whom?	From who all?
	अस्मात्	आभ्याम्	एभ्यः

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

	From him	From the two of them	From them
षष्ठी विभक्तिः	कस्य	कयोः	केषाम्
	Whose?	Both of whose?	Whose?
	अस्य	अनयोः/एनयोः	एषाम्
	His	Their	Their
सप्तमी विभक्तिः	कस्मिन्	कयोः	केषु
	In whom?	In whom?	In whom?
	अस्मिन्	अनयोः/एनयोः	एषु
	In him	In both of them	In them
दकारान्तः (Words ending with 'da') – तद्/यद् (Tad/Yad)			
प्रथमा विभक्तिः	सः	तौ	ते
	He	Both of them	They
	यः	यौ	ये
	He who	Both of them who	They who
	एषः	एतौ	एते
	He	Both of them	They
द्वितीया विभक्तिः	तम्	तौ	तान्
	Him	Both of them	Them
	यम्	यौ	यान्
	Him who	Both of them who	All of them who
	एतम्	एतौ	एतान्
	Him	Both of them	Them
तृतीया विभक्तिः	तेन	ताभ्याम्	तैः
	With him	With both of them	With them
	येन	याभ्याम्	यैः
	With him who	With both of them who	With them who
	एतेन	एताभ्याम्	एतैः
	With him	With both of them	With them
चतुर्थी विभक्तिः	तस्मै	ताभ्याम्	तेभ्यः
	For him	For both of them	For them
	यस्मै	याभ्याम्	येभ्यः
	For him who	For both of them who	For them who
	एतस्मै	एताभ्याम्	एतेभ्यः
	For him	For both of them	For them
पञ्चमी विभक्तिः	तस्मात्	ताभ्याम्	तेभ्यः

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

	From him	From both of them	From them
	यस्मात्	याभ्याम्	येभ्यः
	From him who	From both of them who	From them who
	एतस्मात्	एताभ्याम्	एतेभ्यः
	From him	From both of them	From them
षष्ठी विभक्तिः	तस्य	तयोः	तेषाम्
	His	Both of theirs	Theirs
	यस्य	ययोः	येषाम्
	His who	Both of theirs who	Theirs who
	एतस्य	एतयोः	एतेषाम्
	His	Both of theirs	Theirs
सप्तमी विभक्तिः	तस्मिन्	तयोः	तेषु
	In him	In both of them	In them
	यस्मिन्	ययोः	येषु
	In him who	In both of them who	In them who
	एतस्मिन्	एतयोः	एतेषु
	In him	In both of them	In them

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

स्त्रीलिङ्गः (Feminine)

वचन	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
अकारान्तः (Words ending with 'Aa') – सीता (Seetaa)			
प्रथमा विभक्तिः	सीता	सीते	सीताः
	Seeta	The two Seetas	The Seetas
द्वितीया विभक्तिः	सीताम्	सीते	सीताः
	Seeta	The two Seetas	The Seetas
तृतीया विभक्तिः	सीतया	सीताभ्याम्	सीताभिः
	With Seeta	With the two Seetas	With the Seetas
चतुर्थी विभक्तिः	सीतायै	सीताभ्याम्	सीताभ्यः
	For Seeta	For the two Seetas	For the Seetas
पञ्चमी विभक्तिः	सीतायाः	सीताभ्याम्	सीताभ्यः
	From Seeta	From the two Seetas	From the Seetas
षष्ठी विभक्तिः	सीतायाः	सीतायोः	सीतानाम्
	Seeta's	The two Seetas'	The Seetas'
सप्तमी विभक्तिः	सीतायाम्	सीतायोः	सीतासु
	In Seeta	In the two Seetas	In the Seetas
संबोधन	हे सीते	हे सीते	हे सीताः
	Hey, Seeta	Hey, Seetas	Hey, Seetas
इकारान्तः (Words ending with 'I') – मति (Mati)			
प्रथमा विभक्तिः	मतिः	मती	मतयः
	Mati	The two Matis	The Matis
द्वितीया विभक्तिः	मतिम्	मती	मतीः
	Mati	The two Matis	The Matis
तृतीया विभक्तिः	मत्या	मतिभ्याम्	मतिभिः
	With Mati	With the two Matis	With the Matis
चतुर्थी विभक्तिः	मतये	मतिभ्याम्	मतिभ्यः
	For Mati	For the two Matis	For the Matis
पञ्चमी विभक्तिः	मत्याः/मतेः	मतिभ्याम्	मतिभ्यः
	From Mati	From the two Matis	From the Matis
षष्ठी विभक्तिः	मत्याः/मतेः	मत्योः	मतीनाम्
	Mati's	The two Matis'	The Matis'
सप्तमी विभक्तिः	मत्याम्/मतौ	मत्योः	मतिषु
	In Mati	In the two Matis	In the Matis
संबोधन	हे मते	हे मती	हे मतयः
	Hey, Mati	Hey, Matis	Hey, Matis

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

उकारान्तः (Words ending with ‘Ee’) – लक्ष्मी (Lakshmee)			
प्रथमा विभक्तिः	लक्ष्मी	लक्ष्म्यौ	लक्ष्म्यः
	Lakshmi	The two Lakshmis	The Lakshmis
द्वितीया विभक्तिः	लक्ष्मीम्	लक्ष्म्यौ	लक्ष्मीः
	Lakshmi	The two Lakshmis	The Lakshmis
तृतीया विभक्तिः	लक्ष्म्या	लक्ष्मीभ्याम्	लक्ष्मीभिः
	With Lakshmi	With the two Lakshmis	With the Lakshmis
चतुर्थी विभक्तिः	लक्ष्म्यै	लक्ष्मीभ्याम्	लक्ष्मीभ्यः
	For Lakshmi	For the two Lakshmis	For the Lakshmis
पञ्चमी विभक्तिः	लक्ष्म्याः	लक्ष्मीभ्याम्	लक्ष्मीभ्यः
	From Lakshmi	From the two Lakshmis	From the Lakshmis
षष्ठी विभक्तिः	लक्ष्म्याः	लक्ष्म्योः	लक्ष्मीनाम्
	Lakshmi’s	The two Lakshmis’	The Lakshmis’
सप्तमी विभक्तिः	लक्ष्म्याम्	लक्ष्म्योः	लक्ष्मीषु
	In Lakshmi	In the two Lakshmis	In the Lakshmis
संबोधन	हे लक्ष्मि	हे लक्ष्म्यौ	हे लक्ष्म्यः
	Hey, Lakshmi	Hey, Lakshmis	Hey, Lakshmis

उकारान्तः (Words ending with ‘U’) – धेनु (Dhenu)			
प्रथमा विभक्तिः	धेनु	धेनू	धेनवः
	Dhenu	The two Dhenus	The Dhenus
द्वितीया विभक्तिः	धेनुम्	धेनू	धेनूः
	Dhenu	The two Dhenus	The Dhenus
तृतीया विभक्तिः	धेन्वा	धेनुभ्याम्	धेनुभिः
	With Dhenu	With the two Dhenus	With the Dhenus
चतुर्थी विभक्तिः	धेन्वै/धेनवे	धेनुभ्याम्	धेनुभ्यः
	For Dhenu	For the two Dhenus	For the Dhenus
पञ्चमी विभक्तिः	धेन्वाः/धेनोः	धेनुभ्याम्	धेनुभ्यः
	From Dhenu	From the two Dhenus	From the Dhenus
षष्ठी विभक्तिः	धेन्वाः/धेनोः	धेन्वोः	धेनूनाम्
	Dhenu’s	The two Dhenus’	The Dhenus’
सप्तमी विभक्तिः	धेन्वाम्/धेनौ	धेन्वोः	धेनुषु
	In Dhenu	In the two Dhenus	In the Dhenus
संबोधन	हे धेनो	हे धेनू	हे धेनवः
	Hey, Dhenu	Hey, Dhenus	Hey, Dhenus

धकारान्तः (Words ending with ‘Dha’) – वधू (Vadhoo)

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

प्रथमा विभक्तिः	वधूः Vadhoo	वध्वौ The two Vadhoos	वध्वः The Vadhoos
द्वितीया विभक्तिः	वधूम् Vadhoo	वध्वौ The two Vadhoos	वधूः The Vadhoos
तृतीया विभक्तिः	वध्वा With Vadhoo	वधूभ्याम् With the two Vadhoos	वधूभिः With the Vadhoos
चतुर्थी विभक्तिः	वध्वै For Vadhoo	वधूभ्याम् For the two Vadhoos	वधूभ्यः For the Vadhoos
पञ्चमी विभक्तिः	वध्वाः From Vadhoo	वधूभ्याम् From the two Vadhoos	वधूभ्यः From the Vadhoos
षष्ठी विभक्तिः	वध्वाः Vadhoo’s	वध्वोः The two Vadhoos’	वधूनाम् The Vadhoos’
सप्तमी विभक्तिः	वध्वाम् In Vadhoo	वध्वोः In the two Vadhoos	वधूषु In the Vadhoos
संबोधन	हे वधु Hey, Vadhoo	हे वध्वौ Hey, Vadhoos	हे वध्वः Hey, Vadhoos

ऋकारान्तः (Words ending with ‘R’) – मातृ (Maatr)

प्रथमा विभक्तिः	माता Maata (Mother)	मातरौ The two Maatas (mothers)	मातरः The Maatas (mothers)
द्वितीया विभक्तिः	मातरम् Maata	मातरौ The two Maatas	मातॄः The Maatas
तृतीया विभक्तिः	मात्रा With Maata	मातृभ्याम् With the two Maatas	मातृभिः With the Maatas
चतुर्थी विभक्तिः	मात्रे For Maata	मातृभ्याम् For the two Maatas	मातृभ्यः For the Maatas
पञ्चमी विभक्तिः	मातुः From Maata	मातृभ्याम् From the two Maatas	मातृभ्यः From the Maatas
षष्ठी विभक्तिः	मातुः Maata’s	मात्रोः The two Maatas’	मातृणाम् The Maatas’
सप्तमी विभक्तिः	मातरि In Maata	मात्रोः In the two Maatas	मातृषु In the Maatas
संबोधन	हे मातः Hey, Maata	हे मातरौ Hey, Maatas	हे मातरः Hey, Maatas

शकारान्तः (Words ending with ‘Sha’) – दिश् (Dish)

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

प्रथमा विभक्तिः	दिक्	दिशौ	दिशः
	The direction	The two directions	The directions
द्वितीया विभक्तिः	दिशम्	दिशौ	दिशः
	The direction	The two directions	The directions
तृतीया विभक्तिः	दिशा	दिग्भ्याम्	दिग्भिः
	With the direction	With the two directions	With the directions
चतुर्थी विभक्तिः	दिशे	दिग्भ्याम्	दिग्भ्यः
	For the direction	For the two directions	For the directions
पञ्चमी विभक्तिः	दिशः	दिग्भ्याम्	दिग्भ्यः
	From the direction	From the two directions	From the directions
षष्ठी विभक्तिः	दिशः	दिशोः	दिशाम्
	Of the direction	Of the two directions	Of the directions
सप्तमी विभक्तिः	दिशि	दिशोः	दिक्षु
	In the direction	In the two directions	In the directions
संबोधन	हे दिक्	हे दिशौ	हे दिशः
	Hey, direction	Hey, directions	Hey, directions

तकारान्तः (Words ending with 'Ta') – सरित् (Sarit)

प्रथमा विभक्तिः	सरित्	सरितौ	सरितः
	River/stream	-	-
द्वितीया विभक्तिः	सरितम्	सरितौ	सरितः
	-	-	-
तृतीया विभक्तिः	सरिता	सरिद्भ्याम्	सरिद्भिः
	-	-	-
चतुर्थी विभक्तिः	सरिते	सरिद्भ्याम्	सरिद्भ्यः
	-	-	-
पञ्चमी विभक्तिः	सरितः	सरिद्भ्याम्	सरिद्भ्यः
	-	-	-
षष्ठी विभक्तिः	सरितः	सरितोः	सरिताम्
	-	-	-
सप्तमी विभक्तिः	सरिति	सरितोः	सरित्सु
	-	-	-
संबोधन	हे सरित्	हे सरितौ	हे सरितः
	-	-	-

धकारान्तः (Words ending with 'Dha') – क्षुध् (Kshudh)

प्रथमा विभक्तिः	क्षुध्	क्षुधौ	क्षुधः

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

	Hunger	-	-
द्वितीया विभक्तिः	क्षुधम्	क्षुधौ	क्षुधः
	-	-	-
तृतीया विभक्तिः	क्षुधा	क्षुद्भ्याम्	क्षुद्भिः
	-	-	-
चतुर्थी विभक्तिः	क्षुधे	क्षुद्भ्याम्	क्षुद्भ्यः
	-	-	-
पञ्चमी विभक्तिः	क्षुधः	क्षुद्भ्याम्	क्षुद्भ्यः
	-	-	-
षष्ठी विभक्तिः	क्षुधः	क्षुधोः	क्षुधाम्
	-	-	-
सप्तमी विभक्तिः	क्षुधि	क्षुधोः	क्षुत्सु
	-	-	-
संबोधन	हे क्षुत्	हे क्षुधौ	हे क्षुधः
	-	-	-
सकारान्तः (Words ending with 'Sa') – अदस् (Adas)			
प्रथमा विभक्तिः	असौ	अमू	अमूः
	She	Both of them	They
द्वितीया विभक्तिः	अमुम्	अमू	अमूः
	Her	Both of them	Them
तृतीया विभक्तिः	अमुया	अमूभ्याम्	अमूभिः
	With her	With both of them	With them
चतुर्थी विभक्तिः	अमुष्यै	अमूभ्याम्	अमूभ्यः
	For her	For both of them	For them
पञ्चमी विभक्तिः	अमुष्याः	अमूभ्याम्	अमूभ्यः
	From her	From both of them	From them
षष्ठी विभक्तिः	अमुष्याः	अमुयोः	अमूषाम्
	Hers	Both of theirs	Theirs
सप्तमी विभक्तिः	अमुष्याम्	अमुयोः	अमूषु
	In her	In both of them	In them
मकारान्तः (Words ending with 'Ma') – किम् (Kim)/'इदम्' (Idam)			
प्रथमा विभक्तिः	का	के	काः
	Who?	Who?	Who all?
	इयम्	इमे	इमाः
	She	Both of them	They
द्वितीया विभक्तिः	का	के	काः
	Whom?	Whom two?	Whom all?

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

	इमाम्/एनाम्	इमे/एने	इमाः/एनाः
	Her	Both of them	Them
तृतीया विभक्तिः	कया	काभ्याम्	काभिः
	With who?	With who?	With who all?
	अनया/एनया	आभ्याम्	आभिः
	With her	With both of them	With them
चतुर्थी विभक्तिः	कस्यै	काभ्याम्	काभ्यः
	For whom?	For who?	For who all?
	अस्यै	आभ्याम्	आभ्यः
	For her	For both of them	For them
पञ्चमी विभक्तिः	कस्याः	काभ्याम्	काभ्यः
	From whom?	From whom?	From who all?
	अस्याः	आभ्याम्	आभ्यः
	From her	From both of them	From them
षष्ठी विभक्तिः	कस्याः	कयोः	कासाम्
	Whose?	Both of whose?	Whose?
	अस्याः	अनयोः/एनयोः	आसाम्
	Hers	Both of theirs	Theirs
सप्तमी विभक्तिः	कस्याम्	कयोः	कासु
	In whom?	In whom?	In whom?
	अस्याम्	अनयोः/एनयोः	आसु
	In her	In both of them	In them
दकारान्तः (Words ending with 'da') – तद्/यद् (Tad/Yad)			
प्रथमा विभक्तिः	सा	ते	ताः
	She	Both of them	They
	या	यौ	याः
	She who	Both of them who	They who
	एषा	एते	एताः
	She	Both of them	They
द्वितीया विभक्तिः	ताम्	ते	ताः
	Her	Both of them	Them
	याम्	ये	याः
	Her who	Both of them who	All of them who
	एताम्	एते	एताः
	Her	Both of them	Them
तृतीया विभक्तिः	तया	ताभ्याम्	ताभिः
	With her	With both of them	With them
	यया	याभ्याम्	याभिः

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

	With her who	With both of them who	With them who
	एतया	एताभ्याम्	एताभिः
	With her	With both of them	With them
चतुर्थी विभक्तिः	तस्यै	ताभ्याम्	ताभ्यः
	For her	For both of them	For them
	यस्यै	याभ्याम्	याभ्यः
	For her who	For both of them who	For them who
	एतस्यै	एताभ्याम्	एताभ्यः
	For her	For both of them	For them
पञ्चमी विभक्तिः	तस्याः	ताभ्याम्	ताभ्यः
	From her	From both of them	From them
	यस्याः	याभ्याम्	याभ्यः
	From her who	From both of them who	From them who
	एतस्याः	एताभ्याम्	एताभ्यः
	From her	From both of them	From them
षष्ठी विभक्तिः	तस्याः	तयोः	तासाम्
	Hers	Both of theirs	Theirs
	यस्याः	ययोः	यासाम्
	Hers who	Both of theirs who	Theirs who
	एतस्याः	एतयोः	एतासाम्
	Hers	Both of theirs	Theirs
सप्तमी विभक्तिः	तस्याम्	तयोः	तासु
	In her	In both of them	In them
	यस्याम्	ययोः	यासु
	In her who	In both of them who	In them who
	एतस्याम्	एतयोः	एतासु
	In her	In both of them	In them

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

नपुंसकलिङ्गः (Neuter)

वचन	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
अकारान्तः (Words ending with 'A') – राम (Phala)			
प्रथमा विभक्तिः	फलम्	फले	फलानि
	Fruit	The two fruits	The fruits
द्वितीया विभक्तिः	फलम्	फले	फलानि
	Fruit	The two fruits	The fruits
तृतीया विभक्तिः	फलेन	फलाभ्याम्	फलैः
	With the fruit	With the two fruits	With the fruits
चतुर्थी विभक्तिः	फलाय	फलाभ्याम्	फलेभ्यः
	For the fruit	For the two fruits	For the fruits
पञ्चमी विभक्तिः	फलात्	फलाभ्याम्	फलेभ्यः
	From the fruit	From the two fruits	From the fruits
षष्ठी विभक्तिः	फलस्य	फलयोः	फलानाम्
	The fruit's	The two fruits'	The fruits'
सप्तमी विभक्तिः	फले	फलयोः	फलेषु
	In the fruit	In the two fruits	In the fruits
संबोधन	हे फल	हे फले	हे फलानि
	Hey, fruit	Hey, fruits	Hey, fruits
इकारान्तः (Words ending with 'I') – दधि (Dadhi)			
प्रथमा विभक्तिः	दधि	दधिनी	दधीनि
	Curd	-	-
द्वितीया विभक्तिः	दधि	दधिनी	दधीनि
	-	-	-
तृतीया विभक्तिः	दधिना	दधिभ्याम्	दधिभिः
	-	-	-
चतुर्थी विभक्तिः	दध्ने	दधिभ्याम्	दधिभ्यः
	-	-	-
पञ्चमी विभक्तिः	दध्नः	दधिभ्याम्	दधिभ्यः
	-	-	-
षष्ठी विभक्तिः	दध्नः	दध्नोः	दध्नाम्
	-	-	-
सप्तमी विभक्तिः	दध्नि	दध्नोः	दधिषु
	-	-	-
संबोधन	हे दधि	हे दधिनी	हे दधीनि
	-	-	-

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

उकारान्तः (Words ending with 'U') – वस्तु (Vastu)			
प्रथमा विभक्तिः	वस्तु	वस्तुनी	वस्तूनि
	Item	The two items	The items
द्वितीया विभक्तिः	वस्तु	वस्तुनी	वस्तूनि
	Item	The two items	The items
तृतीया विभक्तिः	वस्तुना	वस्तुभ्याम्	वस्तुभिः
	With the item	With the two items	With the items
चतुर्थी विभक्तिः	वस्तुने	वस्तुभ्याम्	वस्तुभ्यः
	For the item	For the two items	For the items
पञ्चमी विभक्तिः	वस्तुनः	वस्तुभ्याम्	वस्तुभ्यः
	From the item	From the two items	From the items
षष्ठी विभक्तिः	वस्तुनः	वस्तुनोः	वस्तूनाम्
	The item's	The two items'	The items'
सप्तमी विभक्तिः	वस्तुनि	वस्तुनोः	वस्तुषु
	In the item	In the two items	In the items
संबोधन	हे वस्तु/वस्तो	हे वस्तुनी	हे वस्तूनि
	The item	The two items	The items

नकारान्तः (Words ending with 'Na') – ब्रह्मन् (Brahman)			
प्रथमा विभक्तिः	ब्रह्म	ब्रह्मणी	ब्रह्माणि
	Brahma(n)	The two Brahmans	The Brahmans
द्वितीया विभक्तिः	ब्रह्म	ब्रह्मणी	ब्रह्माणि
	Brahma(n)	The two Brahmans	The Brahmans
तृतीया विभक्तिः	ब्रह्मणा	ब्रह्मभ्याम्	ब्रह्माभिः
	With Brahman	With the two Brahmans	With the Brahmans
चतुर्थी विभक्तिः	ब्रह्मणे	ब्रह्मभ्याम्	ब्रह्मभ्यः
	For Brahman	For the two Brahmans	For the Brahmans
पञ्चमी विभक्तिः	ब्रह्मणः	ब्रह्मभ्याम्	ब्रह्मभ्यः
	From Brahman	From the two Brahmans	From the Brahmans
षष्ठी विभक्तिः	ब्रह्मणः	ब्रह्मणोः	ब्रह्मणाम्
	Brahman's	The two Brahmans'	The Brahmans'
सप्तमी विभक्तिः	ब्रह्मणि	ब्रह्मणोः	ब्रह्मसु
	In Brahman	In the two Brahmans	In the Brahmans
संबोधन	हे ब्रह्मन्	हे ब्रह्मणी	हे ब्रह्माणि
	Hey, Brahman	Hey, Brahmans	Hey, Brahmans

तकारान्तः (Words ending with 'Ta') – जगत् (Jagat)

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

प्रथमा विभक्तिः	जगत्	जगती	जगन्ति
	The world	The two worlds	The worlds
द्वितीया विभक्तिः	जगत्	जगती	जगन्ति
	The world	The two worlds	The worlds
तृतीया विभक्तिः	जगता	जगद्भ्याम्	जगद्भिः
	With the world	With the two worlds	With the worlds
चतुर्थी विभक्तिः	जगते	जगद्भ्याम्	जगद्भ्यः
	For the world	For the two worlds	For the worlds
पञ्चमी विभक्तिः	जगतः	जगद्भ्याम्	जगद्भ्यः
	From the world	From the two worlds	From the worlds
षष्ठी विभक्तिः	जगतः	जगतोः	जगताम्
	The world's	The two worlds'	The worlds'
सप्तमी विभक्तिः	जगति	जगतोः	जगत्सु
	In the world	In the two worlds	In the worlds
संबोधन	हे जगत्	हे जगती	हे जगन्ति
	Hey, world	Hey worlds	Hey, worlds
ऋकारान्तः (Words ending with 'R') – कर्तृ (Kartr)			
प्रथमा विभक्तिः	कर्तृ	कर्तृणी	कर्तृणि
	The doer	The two doers	The doers
द्वितीया विभक्तिः	कर्तृ	कर्तृणी	कर्तृणि
	The doer	The two doers	The doers
तृतीया विभक्तिः	कर्तृणा/कर्त्रा	कर्तृभ्याम्	कर्तृभिः
	With the doer	With the two doers	With the doers
चतुर्थी विभक्तिः	कर्तृणे/कर्त्रे	कर्तृभ्याम्	कर्तृभ्यः
	For the doer	For the two doers	For the doers
पञ्चमी विभक्तिः	कर्तृणः/कर्तुः	कर्तृभ्याम्	कर्तृभ्यः
	From the doer	From the two doers	From the doers
षष्ठी विभक्तिः	कर्तृणः/कर्तुः	कर्तृणोः/कर्त्रोः	कर्तृणाम्
	The doer's	The two doers'	The doers'
सप्तमी विभक्तिः	कर्तृणि/कर्तरि	कर्तृणोः/कर्त्रोः	कर्तृषु
	In the doer	In the two doers	In the doers
संबोधन	हे कर्तृ	हे कर्तृणी	हे कर्तृणि
	Hey, doer	Hey, doers	Hey, doers
सकारान्तः (Words ending with 'Sa') – वचस् (Vachas)/अदस् (Adas)			
प्रथमा विभक्तिः	वचः	वचसी	वचांसि
	Speech/Talking	The two speeches	The speeches
	अदः	अमू	अमूनि

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

	It	Those two	They
द्वितीया विभक्तिः	वचः	वचसी	वचांसि
	The speech	The two speeches	The speeches
	अदः	अमू	अमूनि
	It	Both of them	Them
तृतीया विभक्तिः	वचसा	वचोभ्याम्	वचोभिः
	With the speech	With the two speeches	With the speeches
	अमुना	अमूभ्याम्	अमीभिः
	With it	With both of them	With them
चतुर्थी विभक्तिः	वचसे	वचोभ्याम्	वचोभ्यः
	For the speech	For the two speeches	For the speeches
	अमुष्मै	अमूभ्याम्	अमीभ्यः
	For it	For both of them	For them
पञ्चमी विभक्तिः	वचसः	वचोभ्याम्	वचोभ्यः
	From the speech	From the two speeches	From the speeches
	अमुष्मात्	अमूभ्याम्	अमीभ्यः
	From it	From the two of them	From them
षष्ठी विभक्तिः	वचसः	वचसोः	वचसाम्
	Of the speech	Of the two speeches	Of the speeches
	अमुष्य	अमुयोः	अमीषाम्
	Its	Both of their	Their
सप्तमी विभक्तिः	वचसि	वचसोः	वचस्सु
	In the speech	In the two speeches	In the speeches
	अमुष्मिन्	अमुयोः	अमीषु
	In it	In both of them	In them
संबोधन	हे वचः	हे वचसी	हे वचांसि
	Hey, speech	Hey, speeches	Hey, speeches
मकारान्तः (Words ending with 'Ma') – किम् (Kim)/'इदम्' (Idam)			
प्रथमा विभक्तिः	किम्	के	कानि
	What?	Which two?	What all?
	इदम्	इमे	इमानि
	It	Those two	Them
द्वितीया विभक्तिः	किम्	के	कानि
	What?	Which two?	What all?

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

	इदम्/एनत्	इमे/एने	इमानि/एनानि
	It	Those two	Them
तृतीया विभक्तिः	केन	काभ्याम्	कैः
	With what?	With which two?	With what all?
	अनेन/एनेन	आभ्याम्	एभिः
	With it	With both of them	With them
चतुर्थी विभक्तिः	कस्मै	काभ्याम्	केभ्यः
	For what?	For which two?	For what all?
	अस्मै	आभ्याम्	एभ्यः
	For it	For both of them	For them
पञ्चमी विभक्तिः	कस्मात्	काभ्याम्	केभ्यः
	From what?	From which two?	From what all?
	अस्मात्	आभ्याम्	एभ्यः
	From it	From the two of them	From them
षष्ठी विभक्तिः	कस्य	कयोः	केषाम्
	Of what?	Of which two?	Of which all?
	अस्य	अनयोः/एनयोः	एषाम्
	Its	Both of their	Their
सप्तमी विभक्तिः	कस्मिन्	कयोः	केषु
	In what?	In which two?	In what all?
	अस्मिन्	अनयोः/एनयोः	एषु
	In it	In both of them	In them
दकारान्तः (Words ending with ‘da’) – तद्/यद् (Tad/Yad)			
प्रथमा विभक्तिः	तत्	ते	तानि
	That	Both of those	Those
	यत्	ये	यानि
	That which	Both of those which	Those which
	एतत्	एते	एतानि
	This	Both of these	These
द्वितीया विभक्तिः	तत्	ते	तानि
	That	Both of those	Those
	यम्	यौ	यान्
	That which	Both of those which	Those which
	एतम्	एतौ	एतान्
	This	Both of these	These
तृतीया विभक्तिः	तेन	ताभ्याम्	तैः
	With it	With both of them	With those

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

	येन	याभ्याम्	यैः
	With that which	With both of them which	With those which
	एतेन	एताभ्याम्	एतैः
	With this	With both of them	With them
चतुर्थी विभक्तिः	तस्मै	ताभ्याम्	तेभ्यः
	For it	For both of those	For those
	यस्मै	याभ्याम्	येभ्यः
	For that which	For both of those which	For those which
	एतस्मै	एताभ्याम्	एतेभ्यः
	For this	For both of these	For these
पञ्चमी विभक्तिः	तस्मात्	ताभ्याम्	तेभ्यः
	From it	From both of them	From those
	यस्मात्	याभ्याम्	येभ्यः
	From that which	From both of those which	From those which
	एतस्मात्	एताभ्याम्	एतेभ्यः
	From this	From both of them	From them
षष्ठी विभक्तिः	तस्य	तयोः	तेषाम्
	Its	Both of theirs	Theirs
	यस्य	ययोः	येषाम्
	That whose	Both of theirs who	Theirs which
	एतस्य	एतयोः	एतेषाम्
	Of this	Both of theirs	Theirs
सप्तमी विभक्तिः	तस्मिन्	तयोः	तेषु
	In it	In both of those	In those
	यस्मिन्	ययोः	येषु
	In it which	In both of those which	In those which
	एतस्मिन्	एतयोः	एतेषु
	In this	In both of these	In these

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

त्रिलिङ्गकः (Words common to all Sexes)

वचन	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
दकारान्तः (Words ending with 'da') – अस्मद् (Asmad)			
प्रथमा विभक्तिः	आहम्	आवाम्	वयम्
	I	We two	We
द्वितीया विभक्तिः	माम्/मा	आवाम्/नौ	अस्मान्/नः
	Me	Both of us	Us
तृतीया विभक्तिः	मया	अवाभ्याम्	अस्माभिः
	With me	With both of us	With us
चतुर्थी विभक्तिः	मह्यम्/मे	अवाभ्याम्/नौ	अस्मभ्यम्/नः
	For me	For both of us	For us
पञ्चमी विभक्तिः	मत्	अवाभ्याम्	अस्मत्
	From me	From both of us	From us
षष्ठी विभक्तिः	मम/मे	आवयोः/नौ	अस्माकम्/नः
	My	Both of ours	Ours
सप्तमी विभक्तिः	मयि	आवयोः	अस्मासु
	In me	In both of us	In us
दकारान्तः (Words ending with 'da') – युष्मद् (Yushmad)			
प्रथमा विभक्तिः	त्वम्	युवाम्	यूयम्
	You	Both of you	You all
द्वितीया विभक्तिः	त्वाम्/त्वा	युवाम्/वाम्	युष्मान्/वः
	You	Both of you	You all
तृतीया विभक्तिः	त्वया	युवाभ्याम्	युष्माभिः
	By you	By both of you	By you all
चतुर्थी विभक्तिः	तुभ्यम्/ते	युवाभ्याम्/वाम्	युष्मभ्यम्/वः
	For you	For both of you	For you all
पञ्चमी विभक्तिः	त्वत्	युवाभ्याम्	युष्मत्
	From you	From both of you	From you all
षष्ठी विभक्तिः	तव/ते	युवयोः/वाम्	युष्माकम्/वः
	Your	Both of your	All of your
सप्तमी विभक्तिः	त्वयि	युवयोः	युष्मासु
	In you	In both of you	In you all

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

क्रियापदानि (Verbs)

परस्मैपदी (Parasmaipadi)

धातु (Dhaatu): पठ् (Read)

लट् लकार (Lat Lakaara)/वर्तमानकाल: (Present Tense)

पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	पठति (He/She/It) reads	पठतः (Both of them) read	पठन्ति (They) read
मध्यमपुरुषः (Second Person)	पठसि (You) read	पठथः (Both of you) read	पठथ (You all) read
उत्तमपुरुषः (First Person)	पठामि (I) read	पठावः (Both of us) read	पठामः (We) read

लङ् लकार (Lan Lakaara)/भूतकाल: (Past Tense)

पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	अपठत् (He/She/It) read	अपठताम् (Both of them) read	अपठन् (They) read
मध्यमपुरुषः (Second Person)	अपठः (You) read	अपठतम् (Both of you) read	अपठत (You all) read
उत्तमपुरुषः (First Person)	अपठम् (I) read	अपठाव (Both of us) read	अपठाम (We) read

लृट् लकार (Lrt Lakaara)/भविष्यत्काल: (Future Tense)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	पठिष्यति (He/She/It) will read	पठिष्यतः (Both of them) will read	पठिष्यन्ति (They) will read
मध्यमपुरुषः (Second Person)	पठिष्यसि (You) will read	पठिष्यथः (Both of you) will read	पठिष्यथ (You all) will read
उत्तमपुरुषः (First Person)	पठिष्यामि (I) will read	पठिष्यावः (Both of us) will read	पठिष्यामः (We) will read

लोट् लकार (Lot Lakaara)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः	पठतु/पठतात्	पठताम्	पठन्तु

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

(Third Person)	Let (him/her/it) read	Let (both of them) read	Let (them) read
मध्यमपुरुषः (Second Person)	पठ/पठतात्	पठतम्	पठत
	Read	(Both of you), read	(You all), read
उत्तमपुरुषः (First Person)	पठानि	पठाव	पठाम
	Let (me) read	Let (both of us) read	Let (us) read

विधिलिङ् लकार (Vidhi-Lin Lakaara)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	पठेत्	पठेताम्	पठेयुः
	(He/She/It) should read	(Both of them) should read	(They) should read
मध्यमपुरुषः (Second Person)	पठेः	पठेतम्	पठेत
	(You) should read	(Both of you) should read	(You all) should read
उत्तमपुरुषः (First Person)	पठेयम्	पठेव	पठेम
	(I) should read	(Both of us) should read	(We) should read

आशीर्लिङ् लकार (Aasheer-Lin Lakaara)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	पठ्यात्	पठ्यास्ताम्	पठ्यासुः
	Let (him/her/it) read	Let both of (them) read	Let (them) read
मध्यमपुरुषः (Second Person)	पठ्याः	पठ्यास्तम्	पठ्यास्त
	May (you) read	May (both of you) read	May (you all) read
उत्तमपुरुषः (First Person)	पठ्यासम्	पठ्यास्व	पठ्यास्म
	Let (me) read	Let (both of us) read	Let (us) read

लुङ् लकार (Lun Lakaara)/भूतकालः (Past Tense)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	अपाठीत्	अपाठिष्टाम्	अपाठिषुः
	(He/She/It) read	(Both of them) read	(They) read
मध्यमपुरुषः (Second Person)	अपाठीः	अपाठिष्टम्	अपाठिष्ट
	(You) read	(Both of you) read	(You all) read
उत्तमपुरुषः (First Person)	अपाठिषम्	अपाठिष्व	अपाठिष्म
	(I) read	(Both of us) read	(We) read

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

लिट् लकार (Lit Lakaara)/भूतकालः (Past Tense)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	पपाठ (He/She/It) read	पेठतुः (Both of them) read	पेठुः (They) read
मध्यमपुरुषः (Second Person)	पेटीथ (You) read	पेठथुः (Both of you) read	पेठ (You all) read
उत्तमपुरुषः (First Person)	पपाठ (I) read	पेठिव (Both of us) read	पेठिम (We) read

लुट् लकार (Lut Lakaara)/भविष्यत्कालः (Future Tense)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	पठिता (He/She/It) will read	पठितारौ (Both of them) will read	पठितारः (They) will read
मध्यमपुरुषः (Second Person)	पठितासि (You) will read	पठितास्थः (Both of you) will read	पठितास्थ (You all) will read
उत्तमपुरुषः (First Person)	पठितास्मि (I) will read	पठितास्वः (Both of us) will read	पठितास्मः (We) will read

लृङ् लकार (Lrn Lakaara)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	अपठिष्यत् Had (he/she/it) read	अपठिष्यताम् Had (both of them) read	अपठिष्यन् Had (they) read
मध्यमपुरुषः (Second Person)	अपठिष्यः Had (you) read	अपठिष्यतम् Had (both of you) read	अपठिष्यत Had (you all) read
उत्तमपुरुषः (First Person)	अपठिष्यम् Had (I) read	अपठिष्याव Had (both of us) read	अपठिष्याम Had (we) read

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

धातु (Dhaatu): अस् (Exist)

लट् लकार (Lat Lakaara)/वर्तमानकालः (Present Tense)

पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	अस्ति	स्तः	सन्ति
	(He/She/It) exists	(Both of them) exist	(They) exist
मध्यमपुरुषः (Second Person)	असि	स्थः	स्थ
	(You) exist	(Both of you) exist	(You all) exist
उत्तमपुरुषः (First Person)	अस्मि	स्वः	स्मः
	(I) exist	(Both of us) exist	(We) exist

लङ् लकार (Lan Lakaara)/भूतकालः (Past Tense)

पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	आसीत्	आस्ताम्	आसन्
	(He/She/It) existed	(Both of them) existed	(They) existed
मध्यमपुरुषः (Second Person)	आसीः	आस्तम्	आस्त
	(You) existed	(Both of you) existed	(You all) existed
उत्तमपुरुषः (First Person)	आसम्	आस्व	आस्म
	(I) existed	(Both of us) existed	(We) existed

लृट् लकार (Lrt Lakaara)/भविष्यत्कालः (Future Tense)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	भविष्यति	भविष्यतः	भविष्यन्ति
	(He/She/It) will exist	(Both of them) will exist	(They) will exist
मध्यमपुरुषः (Second Person)	भविष्यसि	भविष्यथः	भविष्यथ
	(You) will be	(Both of you) will be	(You all) will be
उत्तमपुरुषः (First Person)	भविष्यामि	भविष्यावः	भविष्यामः
	(I) will be	(Both of us) will be	(We) will be

लोट् लकार (Lot Lakaara)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	अस्तु	स्ताम्	सन्तु
	Let (him/her/it) exist	Let (both of them) exist	Let (them) exist
मध्यमपुरुषः (Second Person)	एधि	स्तम्	स्त
	(You) exist	(Both of you) will exist	(You all) will exist

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

उत्तमपुरुषः (First Person)	असानि Let (me) be	असाव Let (both of us) be	असाम Let (us) be

विधिलिङ् लकार (Vidhi-Lin Lakaara)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	स्यात् (He/She/It) should be	स्याताम् (Both of them) should be	स्युः (They) should be
मध्यमपुरुषः (Second Person)	स्याः (You) should be	स्यातम् (Both of you) should be	स्यात् (You all) should be
उत्तमपुरुषः (First Person)	स्याम् (I) should be	स्याव (Both of us) should be	स्याम (We) should be

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

धातु (Dhaatu): कृ (Do)

लट् लकार (Lat Lakaara)/वर्तमानकाल: (Present Tense)

पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	करोति	कुरुतः	कुर्वन्ति
	(He/She/It) does	(Both of them) do	(They) do
मध्यमपुरुषः (Second Person)	करोषि	कुरुथः	कुरुथ
	(You) do	(Both of you) do	(You all) do
उत्तमपुरुषः (First Person)	करोमि	कुर्वः	कुर्मः
	(I) do	(Both of us) do	(We) do

लङ् लकार (Lan Lakaara)/भूतकाल: (Past Tense)

पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	अकरोत्	अकुरुताम्	अकुर्वन्
	(He/She/It) did	(Both of them) did	(They) did
मध्यमपुरुषः (Second Person)	अकरोः	अकुरुतम्	अकुरुत
	(You) did	(Both of you) did	(You all) did
उत्तमपुरुषः (First Person)	अकरवम्	अकुर्व	अकुर्म
	(I) did	(Both of us) did	(We) did

लृट् लकार (Lrt Lakaara)/भविष्यत्काल: (Future Tense)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	करिष्यति	करिष्यतः	करिष्यन्ति
	(He/She/It) will do	(Both of them) will do	(They) will do
मध्यमपुरुषः (Second Person)	करिष्यसि	करिष्यथः	करिष्यथ
	(You) will do	(Both of you) will do	(You all) will do
उत्तमपुरुषः (First Person)	करिष्यामि	करिष्यावः	करिष्यामः
	(I) will do	(Both of us) will do	(We) will do

लोट् लकार (Lot Lakaara)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	करोतु	कुरुताम्	कुर्वन्तु
	Let (him/her/it) do	Let (both of them) do	Let (them) do
मध्यमपुरुषः (Second Person)	कुरु	कुरुतम्	कुरुत
	(You) do	(Both of you) will do	(You all) will do
उत्तमपुरुषः (First Person)	करवाणि	करवाव	करवाम
	Let (me) do	Let (both of us) do	Let (us) do

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

विधिलिङ् लकार (Vidhi-Lin Lakaara)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	कुर्यात् (He/She/It) should do	कुर्याताम् (Both of them) should do	कुर्युः (They) should do
मध्यमपुरुषः (Second Person)	कुर्याः (You) should do	कुर्यातम् (Both of you) should do	कुर्यात् (You all) should do
उत्तमपुरुषः (First Person)	कुर्याम् (I) should do	कुर्याव (Both of us) should do	कुर्याम (We) should do

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

आत्मनेपदी (Aatmanepadi)

धातु (Dhaatu): वन्द् (Offer salutations/obeisances)

लट् लकार (Lat Lakaara)/वर्तमानकाल: (Present Tense)

पुरुष:	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुष: (Third Person)	वन्दते (He/She/It) salutes	वन्देते (Both of them) salute	वन्दन्ते (They) salute
मध्यमपुरुष: (Second Person)	वन्दसे (You) salute	वन्देथे (Both of you) serve	वन्दध्वे (You all) salute
उत्तमपुरुष: (First Person)	वन्दे (I) salute	वन्दावहे (Both of us) salute	वन्दामहे (We) salute

लङ् लकार (Lan Lakaara)/भूतकाल: (Past Tense)

पुरुष:	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुष: (Third Person)	अवन्दत (He/She/It) saluted	अवन्देताम् (Both of them) saluted	अवन्दन्त (They) saluted
मध्यमपुरुष: (Second Person)	अवन्दथा: (You) saluted	अवन्देथाम् (Both of you) served	अवन्दध्वम् (You all) saluted
उत्तमपुरुष: (First Person)	अवन्दे (I) saluted	अवन्दावहि (Both of us) saluted	अवन्दामहि (We) saluted

लृट् लकार (Lrt Lakaara)/भविष्यत्काल: (Future Tense)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुष: (Third Person)	वन्दिष्यते (He/She/It) will salute	वन्दिष्येते (Both of them) will salute	वन्दिष्यन्ते (They) will salute
मध्यमपुरुष: (Second Person)	वन्दिष्यसे (You) will salute	वन्दिष्येथे (Both of you) will salute	वन्दिष्यध्वे (You all) will salute
उत्तमपुरुष: (First Person)	वन्दिष्ये (I) will salute	वन्दिष्यावहे (Both of us) will salute	वन्दिष्यामहे (We) will salute

लोट् लकार (Lot Lakaara)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुष:	वन्दताम्	वन्देताम्	वन्दन्ताम्

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

(Third Person)	Let (him/her/it) salute	Let (both of them) salute	Let (them) salute
मध्यमपुरुषः (Second Person)	वन्दस्व	वन्देथाम्	वन्दध्वम्
	(You) salute	(Both of you), salute	(You all), salute
उत्तमपुरुषः (First Person)	वन्दै	वन्दावहै	वन्दामहै
	Let (me) salute	Let (both of us) salute	Let (us) salute

विधिलिङ् लकार (Vidhi-Lin Lakaara)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	वन्देत	वन्देयाताम्	वन्देरम्
	(He/She/It) should salute	(Both of them) should salute	(They) should salute
मध्यमपुरुषः (Second Person)	वन्देथाः	वन्देयाथाम्	वन्देध्वम्
	(You) should be	(Both of you) should salute	(You all) should salute
उत्तमपुरुषः (First Person)	वन्देय	वन्देवहि	वन्देमहि
	(I) should salute	(Both of us) should salute	(We) should salute

आशीर्लिङ् लकार (Aasheer-Lin Lakaara)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	वन्दिषीष्ट	वन्दिषीयास्ताम्	वन्दिषीरन्
	Let (him/her/it) salute	Let both of (them) salute	Let (them) salute
मध्यमपुरुषः (Second Person)	वन्दिषीष्ठाः	वन्दिषीयास्थाम्	वन्दिषीध्वम्
	May (you) salute	May (both of you) salute	May (you all) salute
उत्तमपुरुषः (First Person)	वन्दिषीय	वन्दिषीवहि	वन्दिषीमहि
	Let (me) salute	Let (both of us) salute	Let (us) salute

लुङ् लकार (Lun Lakaara)/भूतकालः (Past Tense)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	अवन्दिष्ट	अवन्दिषाताम्	अवन्दिषत
	(He/She/It) saluted	(Both of them) saluted	(They) saluted
मध्यमपुरुषः (Second Person)	अवन्दिष्ठाः	अवन्दिषाथाम्	अवन्दिध्वम्
	(You) saluted	(Both of you) saluted	(You all) saluted
	अवन्दिषि	अवन्दिष्वहि	अवन्दिष्महि

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

उत्तमपुरुषः (First Person)	(I) saluted	(Both of us) saluted	(We) saluted

लिट् लकार (Lit Lakaara)/भूतकालः (Past Tense)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	ववन्दे	ववन्दाते	ववन्दिरे
	(He/She/It) saluted	(Both of them) saluted	(They) saluted
मध्यमपुरुषः (Second Person)	ववन्दिषे	ववन्दाथे	ववन्दिध्वे
	(You) saluted	(Both of you) saluted	(You all) saluted
उत्तमपुरुषः (First Person)	ववन्दे	ववन्दिवहे	ववन्दिमहे
	(I) saluted	(Both of us) saluted	(We) saluted

लुट् लकार (Lut Lakaara)/भविष्यत्कालः (Future Tense)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	वन्दिता	वन्दितारौ	वन्दितारः
	(He/She/It) will salute	(Both of them) will salute	(They) will salute
मध्यमपुरुषः (Second Person)	वन्दितासे	वन्दितासाथे	वन्दिताध्वे
	(You) will salute	(Both of you) will salute	(You all) will salute
उत्तमपुरुषः (First Person)	वन्दिताहे	वन्दितास्वहे	वन्दितास्महे
	(I) will salute	(Both of us) will salute	(We) will salute

लृङ् लकार (Lrn Lakaara)

पठ् (Read)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुचनम्
प्रथमपुरुषः (Third Person)	अवन्दिष्यत	अवन्दिष्येताम्	अवन्दिष्यन्त
	Had (he/she/it) saluted	Had (both of them) saluted	Had (they) saluted
मध्यमपुरुषः (Second Person)	अवन्दिष्यथाः	अवन्दिष्येथाम्	अवन्दिष्यध्वम्
	Had (you) saluted	Had (both of you) saluted	Had (you all) saluted
उत्तमपुरुषः (First Person)	अवन्दिष्ये	अवन्दिष्यावहि	अवन्दिष्यामहि
	Had (I) saluted	Had (both of us) saluted	Had (we) saluted

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

Dhaatus and Lakaaras

धातवः (Dhaatus)

A 'धातु' (dhaatu) is the root form of a verb, from which various forms of a verb are derived. For example:

- पठ् (Read)
- वन्द् (Offer salutations/obeisances)
- यज् (Unite)

The various tenses of a verb are known as the 'lakaaras', which are as follows.

लकाराः (Lakaaras)

लट् लकार (Lat Lakaara):

It indicates simple/continuous present tense.

रमेशः शास्त्राणि पठति ।
"Ramesha reads/is reading the Shaastras."

अहं नगरं गच्छामि ।
"I am going to the town."

लङ् लकार (Lan Lakaara):

It indicates simple past tense.

आचार्यः पाठं अवदत् ।
"The Aachaarya spoke the lesson."

(For continuous past tense, simply write 'स्म' at the end of the verb in lat lakaara)

लृट् लकार (Lrt Lakaara):

It indicates simple/continuous future tense.

त्वं वदिष्यसि ।
"You will speak."

लोट् लकार (Lot Lakaara):

It is used as a command/order.

संस्कृत भाषा वद ।
"(You), speak in the Samskrta language."

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

सः पुस्तकं पठतु ।
"Let him read the book."

विधिलिङ् लकार (Vidhi-Lin Lakaara):

It is similar to Lot lakaara and also signifies an order.

स पठेत् ।
"He should read."

त्वम् उत्तमं स्याः ।
"You should become excellent."

आशीर्लिङ् लकार (Aasheer-Lin Lakaara):

It is used to convey a benediction or blessing.

लुङ् लकार (Lun Lakaara):

It indicates perfect tense, or actions already completed.

लिट् लकार (Lit Lakaara):

It indicates past perfect tense.

लुट् लकार (Lut Lakaara):

It indicates future tense.

लृङ् लकार (Lrn Lakaara):

It indicates conditional past or future.

यदि सः अपठिष्यत् सः अधिकारिनम् अभविष्यत् ।
"If he had studied, he would have become eligible."

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

प्रत्ययाः (Pratyayas)

They are verb suffixes used for specific situations. They are added to a dhaatu to form a verb used for particular cases. A few of the prominent and commonly used ones are listed below.

क्तवतु (Ktavatu)

It is a form of simple past tense. The verbs shown on the previous pages are in the form of 'आख्यातप्रत्यय' or 'तिङ्प्रत्यय'. The main difference between ktavatu pratyaya and tin pratyaya, is that words remain the same regardless of the sex of the kartr (doer/subject) in the latter case, while they differ depending on the sex of the kartr in case of the former. For example,

गम् + क्तवतु = गतवान्/गतवती/गतवत् (He/She/It went)

The ktavatu pratyaya form of a verb has the same linga and vachana as the subject.

रमेशः <u>गतवान्</u> ।
"Ramesha <u>went</u>."

सीता <u>गतवती</u> ।
"Seeta <u>went</u>."

बालकाः <u>गतवन्तः</u> ।
"The boys <u>went</u>."

स्त्रियः <u>गतवत्यः</u> ।
"The women <u>went</u>."

One must be careful not to confuse the stri-linga form of ktavatu pratyaya with the prathama-purusha form of a verb, as they usually end in 'ती' and 'ति' respectively. The ktavatu pratyaya is usually used when an action took place.

क्त्वा (Ktvaa)

When there are two actions in a sentence, mentioned in an order, it is used for the first verb. For example,

त्यज् + क्त्वा = त्यक्त्वा (having given up)

पठ् + क्त्वा = पठित्वा (having read)

सुरेशः ग्रन्थं <u>पठित्वा</u> गच्छति ।
"Suresha goes <u>after reading</u> the text."

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

सः चोरं <u>दृष्ट्वा</u> धावितवान् ।
“He ran away, <u>having seen</u> the thief.”

ल्यप् (Lyap)

This pratyaya serves the same purpose as ktvaa, but is used when the verb has an upasarga (prefix). For example,

हरति → हृत्वा (क्त्वा प्रत्यय)
अपहरति → अपहृत्य (ल्यप् प्रत्यय)

The verb 'harati' (carry/take) becomes 'hrtvaa' with ktvaa pratyaya, but 'apaharati' (seize/steal) becomes 'apahrtya' with lyap pratyaya.

चोरः धनम् <u>अपहृत्य</u> धावितवान् ।
“The thief ran, <u>having stolen</u> the money.”

तुमुन् (Tumun)

It is used with a verb to indicate the purpose of something, while answering as to why an action is done. For example,

गम् + तुमुन् = गन्तुम् (to go)
पठ् + तुमुन् = पठितुम् (to read)

सः <u>पठितुम्</u> विद्यालयं गच्छति ।
“He goes to the university <u>to study</u>.”

सः <u>द्रष्टुम्</u> अगच्छत् ।
“He went <u>to see</u>.”

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets

Additional Words

अतः (Ataha) – Therefore
यतः (Yataha) – Because/Since
इति (Iti) – Thus/In this way
चेत् (Chet) – If
यदि (Yadi) – If
तर्हि (Tarhi) – Then
यदा (Yadaa) – When
तदा (Tadaa) – Then
यथा (Yathaa) – How
तथा (Tathaa) – So

एव (Eva) – Only/solely/certainly (not to be confused with ‘एवम्’)

This is to be used just after the word which is to be stressed upon, such as 'रामः नगरम् एव गच्छति' – "Raama goes to the city itself" and 'रामः एव नगरं गच्छति' – Raama Himself goes to the city)

एवम् (Evam) – So/In this way

This document has been provided by Achyuta Bhakti Deets. Visit https://bhaktideets.org or https://elib.bhaktideets.org for more Shaastra related content.

श्री हरये नमः ।

श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

© Copyrights 2022-25 Achyuta Bhakti Deets